

Ümummilli lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu azərbaycançılıq ideologiyası özündə multikultural dəyərləri də birləşdirir

YAP icra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzovun www.yap.org.az saytına müsahibəsi

⇒ Övvəl 7-ci səhifədə

- Yeri gəlmişkən, Azərbaycan dünyada tolerantlıq, dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq prosesinin aktiv iştirakçılarından biridir...

- Tamamilə doğrudur. Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan dünyada tolerantlıq, dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq prosesinin ən aktiv iştirakçılarından biri idi. Ölkəmiz iqtisadi imkanlarını və beynəlxalq nüfuzunu nəzərə almaqla bu istiqamədə bütün sayları dəstəkləyir və mümkün könülləri əsirgəmir. Amma son on ildə Azərbaycan bu prosesin aktiv iştirakçısı yox, əsas təşəbbüskarı və lokomotivi kimi çıxış edir. Bu baxımdan əminliklə söyləmək olar ki, ötən müddət ərzində Azərbaycan tolerantlıq, multikulturalizm, dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq sahəsində nainki hədəflərini dəyişib, hətta qarşıya qoyduğu məqsədə doğru xeyli irəliləyib. Hazırda dünya ictimaiyyəti hamı Azərbaycanı tolerant, multikultural ölkə kimi qəbul edir, həm də bu dəyərlərini dünyada təşviq istiqamətində hökumətin qazandığı uğurları etiraf edir.

Şübhəsiz ki, bu sahədə qarşıya qoyulmuş böyük hədəflərə çatmaq üçün əvvəlcədən müəyyən şərtlər təmin olunmalıdır. Məsələn, aktiv xarici siyasət yürütdülməli, maraqlı olan qüvvələri müxtəlif formalarda bir araya gətirməli, məsələnin nəzəri və praktik tərəfləri üzərində işləyən strukturlar yaradılmalı, ciddi maliyyə ayrılmalı və s. Son illər bu istiqamətə yönəlmis tədbirləri nəzərdən keçirdikdə qeyd olunan qarşıları tam təmin olunduğu qənaəti formalaşır.

Bəle ki, hazırda Azərbaycanın aktiv xarici siyasət yürütməsi, bəynəlxalq təşkilatlarla yaxından işləməsi, regional və beynəlxalq səviyyədə ciddi təşəbbüslərlə çıxış etməsi hər kəsə bəllidir. Bunun bariz nümunəsi Azərbaycanın BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-dəlimi üzvü seçilməsi-dir. Həmin seçkilər zamanı Azərbaycanı 155 dövlətin dəstəkləməsi ölkəmizin xarici siyasət sahəsindəki ən böyük uğurlarından biridir.

Eyni zamanda, Azərbaycan hökuməti tolerantlıq, multikulturalizm, dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq sahəsində müxtəlif tərəflərin bir araya gəlməsi istiqamətində kifayət qədər tədbirlər həyata keçirib. Azərbaycan son on ildə bu sahədə onlarla beynəlxalq və regional konfrans, forum və simpoziumlar düzenləyib, beynəlxalq qurumların toplantılarına ev sahibliyi edib. Fəxrli dəyə blikir ki bu gün beynəlxalq alomda Bakı şəhəri ilə bağlı iki ifadə tez-tez işlədilir: mədəniyyətlərarası dialoq üzrə "Bakı prosesi" və tolerantlığın təşviqi üzrə "Bakı prosesi".

Bunlardan əlavə, Azərbaycan tolerantlıq və multikulturalizm sahəsində təcrübəsini yaymaq və təbliğ etmək, eləcə də bu dəyərləri beynəlxalq alomda təşviq etmək məqsədində nüfuzlu təşkilatlarla, o cümlədən BMT, UNESCO, İSESCO, ATƏT və digər qurumlarla yaxından əməkdaşlıq edir.

İndiyədək sözügedən sahədə fəaliyyət göstərən strukturların formalaşdırılması və onların işinin koordinasiya olunması istiqamətində də ciddi və əhəmiyyətli qərarlar qəbul olunub. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə

Dövlət müşaviri xidmətinin, eləcə də Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin yaradılması xüsusi qeyd edilməlidir. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyəti ilə yanaşı, qeyd olunan rəsmi qurumların yaradılması və bu prosese cəlb edilməsi Azərbaycan hökumətinin tolerantlıq, multikulturalizm, mədəniyyətlər və dinlərarası dialoq sahəsində hədəflərinə doğru irəliləməsi daha da sübutlandırır.

- Multikulturalizmdən bəhs edərkən paralel olaraq insan hüquqları məsələsi də gündəmə gəlir. Bu mənada, multikultural dəyərlər və insan hüquqları məsələsində Azərbaycan təcrübəsini necə qiymətləndirmək olar?

- Multikulturalizm mahiyyət etibarı ilə fərqli mədəniyyətlərin vahid və üstün bir zəmində eridilməsini deyil, bərabər hüquqlarla birgə və yanaşı yaşamasını zəruri edir. Bu baxımdan fərqli dini, etnik qrup və mədəniyyətlərin hüquq və azadlıqlarının qanunvericiliklə tənzimlənməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan isə bu hüquqları daha üstün - konstitusiyon təminat altındadır. Bəle ki, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının bir sıra maddələrində Azərbaycanın "fərqlilikləri" qorunmasına yönələn dövlət siyasəti də aydın şəkildə öz əksini tapmışdır.

- Bütövlükdə, multikulturalizmin Azərbaycanda tarixən formalaşmış zəngin ənənələri və möhkəm ictimai dəyərləri baredə yekun olaraq nə deyə bilərsiniz?

- Bu gün dünyada milli və dini zəmində baş verən qarşıdurmalar, axan nəhaq qanlar, insanların bu münaqişələr ucabından öz yurd-yuvasından didərgin düşməsinə həmin, eləcə də bəşəriyyətin bir parçası olan xalqımızı narahat etməyə bilməz. O səbəbdən zərurət var ki, sahib olduğumuz tolerantlıq təcrübəmizi və multikulturalizm dəyərlərini bütün xalqlara əşlən və bu yolla dünyada sülhün və əmin-amanlığın bərqəvr olmasına öz töhfəmizi verək. Məhz bu misiyani həyata keçirmək məqsədi ilə ölkə başçısı cənab İlham Əliyev 2016-cı il "Multikulturalizm ili" elan etmiş, bu istiqamədə ölkə daxilində və xaricdə məqsədyönlü işlərin aparılması üçün müvafiq göstərişlərini vermişdir. Eyni zamanda respublikamızın birinci xanımı, Həyot Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın fədakar fəaliyyəti xü-

susla qeyd ediləməlidir. Məhz onun rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun xətti ilə ardıcıl şəkildə sivilizasiyalararası dialoqun qurulması sahəsində dünyanın tanınmış elm və mədəniyyət xadimlərinin də iştirak etdikləri bir sıra mötəbər tədbirlər, konfranslar və beynəlxalq forumların Azərbaycanca keçirilməsinə nail olunmuşdur. Onların bir neçəsinə nail olunduğu yerinə dərsdər, 2007-ci il aprelin 3-4-də keçirilən "Heydər Əliyev və Azərbaycanın din siyasəti: gerçəkliklər və perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq konfrans, 2009-cu il noyabrın 6-7-də keçirilən "Dinlərarası dialoq: qarşılıqlı anlaşmadan birgə əməkdaşlığa doğru" mövzusunda beynəlxalq konfrans, 2008-ci il dekabrın 2-də keçirilən "Mədəniyyətlərarası dialoq Avropa və onun qonşu regionlarında davamlı inkişafın və sülhün əsasıdır" mövzusunda konfrans, 2009-cu il noyabrın 11-də keçirilən "Sivilizasiyalararası dialoq: Azərbaycanın baxış" mövzusunda konfrans, 2010-cu il aprelin 26-27-də keçirilən Dünya Dini Liderlərinin Bakı Sammiti, 2011-ci il aprelin 7-9-da keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu və digər tədbirlər öz miqyas və əhəmiyyətinə görə regional və global əhəmiyyətli layihələrdir. Bu il isə "Dövlət və din: globalizasiya dünyada tolerantlığın gücləndirilməsi" mövzusunda İ. Beynəlxalq Bakı Forumunun keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Yuxarıda sadalanan fikirlərdən bir daha aydın olar ki, dövrümüzün mühüm çağırışlarından olan multikulturalizmin Azərbaycanda tarixən formalaşmış zəngin ənənələri və möhkəm ictimai dəyərlərdən mövcuddur. Qarşıda duran vəzifə bu hətərəfli potensialı Azərbaycan dövlətiçilliyinin inkişaf və tərəqqisinin vacib elementinə çevirmək, sahib olduğumuz təcrübəni regional və global məkanda uğurla paylaşmaqdır.